

İKV BİLGİ NOTU

KURTARMA VE DİRENÇLİLİK MEKANİZMASI YILLIK RAPORU

Hatice Fulya Topyıldız, İKV Uzman Yardımcısı

Kurtarma ve Dirençlilik Mekanizması'nın (*Recovery and Resilience Facility – RRF*) uygulanması hakkında hazırlanan yıllık raporlardan üçüncüsü 10 Ekim 2024'te Avrupa Komisyonu tarafından yayımlandı.¹ AB'nin kurtarma aracı olan *NextGenerationEU*'nun parçası olan Kurtarma ve Dirençlilik Mekanizması aracılığıyla Komisyon, üye ülkelere reform ve yatırım yapmaları için finansman sağlıyor. Kurtarma ve Dirençlilik Mekanizması, COVID-19 salgınının ekonomik ve sosyal etkileri ile mücadele etmek için ortaya atılan kurtarma planı *NextGenerationEU*'nun merkezinde yer alıyor. 2021 yılında oluşturulan bu mekanizma ile Üye Devletlere önceden planlanmış reform ve yatırımlarını finanse edebilmeleri için destek sağlanıyor. 2026 yılına kadar devam etmesi planlanan mekanizma, bu rapora göre Rusya-Ukrayna savaşı ve bu savaşla ortaya çıkan enerji krizi sebebiyle meydana gelen sorunların çözülmesinde yardımcı oluyor.²

Raporda, Kurtarma ve Dirençlilik Mekanizması yürürlüğe girdiğinden beri Üye Devletlerin bu mekanizmayı AB öncelikleri ile uyumlu olacak şekilde COVID-19 salgını sonrası iyileşme döneminde reform ve yatırımlarında ilerleme sağlamak amacıyla kullandıkları belirtiliyor. 2023 yılında bazı gecikmelerin yaşandığına değinilerek, 2024 yılının ağustos ayında 265,4 milyar avronun üye ülkelere dağıtıldığı ifade ediliyor. Böylece 2024 yılının ilk çeyreğine kadar tamamlanması öngörülen hedeflerin yaklaşık %85'inin tamamlandığı vurgulanarak, 2023 yılına göre daha iyi bir başarı gösterildiği ifade ediliyor. Plan doğrultusunda hareket edildiği takdirde, mekanizma devreye girdiğinden beri 300 milyar avronun dağıtılmış olacağı ekleniyor.

Kurtarma ve Dirençlilik Mekanizması 650 milyar avro değerinde hibe ve kredi aracılığıyla üye ülkelerdeki ikiz dönüşüme katkı sağlayarak onların rekabetçiliklerini artırmalarına destek olmayı amaçlıyor. Kabul edildiğinden beri 82 milyar avrodan fazla yatırımın işletmeleri desteklemek için kullanıldığı bu mekanizma ile 900'den fazla reform gerçekleştirildiği ve bürokratik engellerin azaltıldığı belirtiliyor. Ayrıca raporda 34 milyon megavat/saat enerji tasarrufu sağlandığı belirtiliyor. Bu mekanizma ile 11,8 milyondan fazla kişinin eğitim ve öğretime katılım sağladığına değinilirken; 9,8 milyon kişinin iklim sebebiyle ortaya çıkabilecek afetlere karşı koruma tedbirlerinden faydalandığı ifade

¹ European Commission, "The Recovery and Resilience Facility continues to deliver, Commission third annual report shows", 10 Ekim 2024, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_5206 Erişim Tarihi:14.10.2024.

² European Commission, "REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on the implementation of the Recovery and Resilience Facility", COM(2024) 474 final, 10.10.2024, https://commission.europa.eu/document/download/187852c2-07e0-4bef-af3f-5719b9077f2e_en?filename=COM_2024_474_1_EN_ACT_part1_v2.pdf Erişim Tarihi:14.10.2024.

ediliyor. Raporda Komisyonun 25 Üye Devletten 69 adet ödeme talebi aldığı ve 267 milyar avro üzerinde fonu dağıttığına vurgu yapılıyor.

Raporda aynı zamanda Komisyon tarafından hazırlanan bazı düzenlemelerin bu mekanizmanın daha iyi işlemesi için katkı sağladığından bahsediliyor. 19 Temmuz 2024'te Komisyon tarafından kabul edilen ve güncellenen Kurtarma ve Dirençlilik Planları Kılavuzu (*Guidance on RRP*s), mekanizmanın uygulanmasını basitleştirip, daha etkili olmasını sağlamayı amaçlıyor. Mekanizmanın ve *REPowerEU*'nun AB'deki şirketlerin yeşil ve dijital dönüşümden faydalanmalarına katkı sağladığından bahsedilerek, 31 Ağustos 2024'e kadar 2,8 milyondan fazla şirket ile küçük ve orta ölçekte işletmenin mekanizmadan yararlandığının altı çiziliyor. Finansal desteğin yanında Kurtarma ve Dirençlilik Planlarının (*Recovery and Resilience Plans- RRP*s) da işletmelerin dijitalleşmesi gibi reformların gerçekleştirilmesinde etkili olduğu belirtiliyor. Üye Devletlerin bu mekanizmanın performansa dayalı olmasından memnun oldukları vurgulanıyor. Ayrıca Komisyonun mekanizmanın uygulanması sürecinde şeffaflığa son derece önem verdiği belirtiliyor. 2023 yılı sonuna kadar tüm Üye Devletlerin Komisyon tarafından en az bir kez denetlendiğinin altı çiziliyor.

Kurtarma ve Dirençlilik Planlarının 2026 yılına kadar tamamıyla uygulanmasının öneminin belirtildiği raporda 2024 yılı sonuna kadar 300 milyar avronun dağıtılmasının beklendiği belirtiliyor. Ayrıca Üye Devletler arasında ilerleme konusunda farklılıklar olduğunun altı çiziliyor. Bazı üye ülkelerin dört veya daha fazla ödeme talebinde bulunmasına karşın bazılarının henüz herhangi bir talepte bulunmadığına değiniliyor. Tüm üye ülkelerin 2026 yılı sonundan önce planları uygulamak için çaba göstermesi gerektiği, planlarda ortaya çıkan sorunlara karşı, bu planları revize etmek için gerekli olan sürenin var olduğunun altı çiziliyor.